

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγικό σημείωμα	7
---------------------------	---

ΜΕΡΟΣ Α	15
Ηλίας Ματσαγγούρας	

1ο Κεφάλαιο	17
--------------------------	-----------

Σχολικός Εγγραμματισμός: Έννοια, Σπουδαιότητα και Προσεγγίσεις

• Αρχή Σοφίας Ονομάτων Επίσκεψις	19
• Η Γενεαλογία των Όρων	19
• Ορισμός του Εγγραμματισμού	20
• Σχολικός Εγγραμματισμός και Πολυώνυμοι Εγγραμματισμοί	23
• Σπουδαιότητα του Εγγραμματισμού	26
• Παιδαγωγική του Εγγραμματισμού	29
• Γραμματικοκεντρική Προσέγγιση της Παραδοσιακής Παιδαγωγικής ...	31
• Ολιστική και Διαδικαστική Προσέγγιση της Προοδευτικής Παιδαγωγικής	33
• Η Κειμενοκεντρική Προσέγγιση και οι Γλωσσολογικές Βάσεις και Αρχές της	40
• Η Φύση της Γλώσσας	44
• Η Διδακτική του Εγγραμματισμού	51
• Κριτική της Κειμενο-κεντρικής Προσέγγισης	58
• Η Διαμεσολαβητική Παιδαγωγική της Κειμενοκεντρικής Προσέγγισης .	59
• Από τον Κειμενοκεντρικό Εγγραμματισμό στους Πολυ-εγγραμματισμούς	65

2ο Κεφάλαιο	69
--------------------------	-----------

Τα Κείμενα ως Αντικείμενο Ανάλυσης και Διδασκαλίας: Περιεχόμενο, Δομή, Ύφος, Σκοπός και Λειτουργία

• Γένη και Είδη Λόγου, Είδη και Τύποι Κειμένου	71
• Γένη Λόγου	76
• Είδη Λόγου	78
• Κειμενικά Είδη	84
• Κειμενικοί Τύποι	87
• Πολυταξινόμια Διδακτικής Χρήσης	89
• Κειμενοκεντρική Προσέγγιση	92

- Ταξινομία Πραγματολογικών Κειμενικών Ειδών 93
- Ανάλυση Επιπέδου Ύφους Κειμενικών Τύπων 98

3ο Κεφάλαιο 111

Λειτουργικός Εγγραμματισμός στη Γλώσσα: Κατανόηση και Παραγωγή του Γραπτού Λόγου

- Λειτουργικός Αναλφαβητισμός και Εγγραμματισμός στη Χώρας μας 113
 - Λειτουργικός Αναλφαβητισμός. 113
 - Οι Εκθέσεις PISA, PIRLS και UNICEF 114
 - Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) 116
 - Τα Κειμενικά Είδη στα Νέα Σχολικά Εγχειρίδια. 117
- Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στο Σχολικό Εγγραμματισμό 118
 - Κειμενογλωσσολογική και Γνωσιακή Διάσταση του Σχολικού Εγγραμματισμού 118
 - Επιμόρφωση στην Κειμενογλωσσολογική και στη Γνωσιακή Διάσταση .121
- Ο Λειτουργικός Εγγραμματισμός στη Διδακτική Πράξη 125
 - Σκοπός του Λειτουργικού Εγγραμματισμού η Κατανόηση του Κειμένου 125
 - Επίπεδα Κατανόησης. 128
- Διδακτικό Μοντέλο Λειτουργικού Εγγραμματισμού για το Γλωσσικό Μάθημα 130
 - Κατανόηση Γραπτού Λόγου. 130
 - Παραγωγή Γραπτού Λόγου 151

4ο Κεφάλαιο 153

Κριτικός Εγγραμματισμός στη Λογοτεχνία: Πίσω από τις Λέξεις, Πέρα από τις Ιδέες

- Μορφές και Καταβολές του Κριτικού Εγγραμματισμού 155
 - Ατομοκεντρική και Κοινωνιοκεντρική Μορφή 155
 - Θεωρητικές Καταβολές 157
- Κατασκευή Πραγματικότητας και Τοποθέτηση του Αναγνώστη. 165
 - Αναπαραστατική και Διαπροσωπική Λειτουργία Κειμένου. 166
 - Διαδικασίες και Τεχνικές Αποδόμησης Κειμένου 167
- Διδακτικό Μοντέλο του Κριτικού Εγγραμματισμού. 177
- Σχέδια Εργασίας Κριτικού Εγγραμματισμού 186
- Κριτική Ανάλυση των Διαφημίσεων και Ειδήσεων 187
 - Κριτική Ανάλυση Ειδήσεων 189
 - Κριτική Ανάλυση Διαφημίσεων. 193

5ο Κεφάλαιο 193**Ο Σχολικός Εγγραμματισμός στην Επιστήμη:****Γνωστική, Κειμενογλωσσική και Κριτική Διάσταση**

- Επιστημονικός Εγγραμματισμός 195
- Η Γνωστική Διάσταση του Επιστημονικού Εγγραμματισμού 203
 - Εννοιολογική Γνώση 206
 - Δηλωτική και Διαδικαστική Γνώση 216
 - Τρόποι Διδασκαλίας και Επίπεδα Κατανόησης 220
- Κειμενογλωσσική Διάσταση του Επιστημονικού Εγγραμματισμού 223
 - Τα Κοινά Στοιχεία του Επιστημονικού Λόγου 223
 - Οι Κειμενογλωσσικές Διαφοροποιήσεις των Επιστημονικών Κλάδων . . 234
- Η Στοχαστικο-κριτική Διάσταση του Επιστημονικού Εγγραμματισμού . . 240
- Διδακτικό Μοντέλο Επιστημονικού Εγγραμματισμού 242
 - Κατανόηση Επιστημονικών Κειμένων 242
 - Παραγωγή Επιστημονικών Κειμένων 244
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 246
 - 1^ο Κείμενο Σχολικού Εγχειριδίου: «Η Στέππα» 246
 - Διασκευή 1^{ου} Σχολικού Κειμένου: «Η Στέππα» 246
 - Κείμενο Συγκριτικής Αντιπαράθεσης Δύο Εννοιών: «Στέππα και Σαβάνα» 247
 - 2^ο Κείμενο Σχολικού Εγχειριδίου: «Πίνδος και Ροδόπη» 248
 - Διασκευή 2^{ου} Σχολικού Κειμένου: «Πίνδος και Ροδόπη» 249
- Βιβλιογραφία 251

ΜΕΡΟΣ Β 271**6ο Κεφάλαιο 273****Paul Wagstaff****Η Εθνική Στρατηγική για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση**

- Ιστορικό Πλαίσιο 275
- Η Εθνική Στρατηγική Εγγραμματισμού 278

7ο Κεφάλαιο 299**Roger Beard****Η Εθνική Στρατηγική Εγγραμματισμού στην Αγγλία**

- Εισαγωγή 301
- Οι Καταβολές της Εθνικής Στρατηγικής Εγγραμματισμού 302
- Συμπεράσματα 329
- Βιβλιογραφία 330

8ο Κεφάλαιο 333**Δημήτρης Ματθαίου****Στρατηγικός Σχεδιασμός για να «Μάθουν Γράμματα» τα
Παιδιά στην Κοινωνία της Γνώσης**

- Οι Κοινωνικές Ορίζουσες του Σχολικού Εγγραμματισμού 336
- Στρατηγικός Σχεδιασμός και Σχολικός Εγγραμματισμός 337
- Στρατηγικές Εγγραμματισμού κατά το 19^ο και 20^ο Αιώνα 340
- Στρατηγικές Σχολικού Εγγραμματισμού στη Κοινωνία της Γνώσης 343
- Επίμετρο 347
- Βιβλιογραφία. 348

ΜΕΡΟΣ Γ 351**9ο Κεφάλαιο 353****Άννα Ιορδανίδου****Κειμενοκεντρικές Προσεγγίσεις του Σχολικού
Εγγραμματισμού: Κείμενο, Συμφραζόμενα, Γραμματική**

- Εισαγωγή. 355
- Κειμενοκεντρική Προσέγγιση και Εγγραμματισμός. 356
- Είδη Λόγου - Είδη Κειμένου 358
- Κείμενο και Γραμματική 360
- Επίλογος

10ο Κεφάλαιο. 375**Άντα Κατσίκη- Γκίβαλου και Τζίνα Καλογήρου****Σχολικός Εγγραμματισμός: Η Πρόκληση της Λογοτεχνίας**

- Λογοτεχνία και Εγγραμματισμός (Άντα Κατσίκη –Γκίβαλου). 377
- Από τον Εγγραμματισμό στη Λογοτεχνική Ανάγνωση (Τζίνα Καλογήρου) 383

11ο Κεφάλαιο. 393**Μαρία Ρεπούση****Ιστορικός Εγγραμματισμός: Σχολικά Εγχειρίδια Ιστορίας**

- Τα Σχολικά Εγχειρίδια 395
- Εγγραμματισμός και Ιστορικός Εγγραμματισμός 397
- Η Έννοια του Ιστορικού Εγγραμματισμού 401
- Ο Σχολικός Ιστορικός Εγγραμματισμός 403
- Το Σχολικό Εγχειρίδιο Ιστορίας ως Εργαλείο Ιστορικού Εγγραμματισμού 407
- Βιβλιογραφία. 419

12ο Κεφάλαιο. 421**Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίτση****Πολυεγγραμματισμοί στη «Μελέτη του Περιβάλλοντος».**

- Εισαγωγή. 423
- Σύνοψη Ιστορική Αναδρομή. 425
- Η Μελέτη του Περιβάλλοντος Σήμερα 428
- Επίλογος 459

13ο Κεφάλαιο. 467**Σταυρούλα Τσιπλάκου****Γλωσσική Ποικιλία και Κριτικός Εγγραμματισμός:
Συσχετισμοί και Παιδαγωγικές Προεκτάσεις**

- Περίληψη - Εισαγωγικά. 469
- Κοινωνική Διγλωσσία στην Κύπρο 471
- Γλωσσική Ποικιλία και Εγγραμματισμοί 480
- Γλωσσική Ποικιλία και Εφαρμογές Εγγραμματισμού 484
- Η Γλωσσική Ποικιλία στις Κυπριακές Σχολικές τάξεις 490
- Συζήτηση- Συμπεράσματα 505

ΜΕΡΟΣ Δ 512**14ο Κεφάλαιο. 515****Χαρά Δαφέρμου**

- Η Προώθηση του Γραμματισμού των Μικρών Παιδιών

15ο Κεφάλαιο. 521**Ελένη Καραντζόλα, Καλλιόπη Κύρδη, Τατιάνα Σπανέλλη,
Θεοδώρα Τσιαγκάνη**

- Γράμματα Λέξεις Ιστορίες

16ο Κεφάλαιο. 535**Ευάγγελος Ιντζίδης, Αθανάσιος Παπαδόπουλος,
Αρης Σιούτης, Κατερίνα Τικτοπούλου**

- Η Γλωσσική Αγωγή στη Γ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου 535

17ο Κεφάλαιο 541**Άννα Ιορδανίδου - Γιάννης Δρυς**

- Εργαστήριο Γλωσσικού Μαθήματος για τις Ε' και Στ' Τάξεις Δημοτικού

18ο Κεφάλαιο	545
Δημήτρης Πολίτης - Γιάννης Σ. Παπαδάτος	
• Ο Εγγραμματισμός στη σχολική πράξη	545
19ο Κεφάλαιο	555
Αικατερίνη Σακκά - Διονυσία Καρούσου	
• Εφαρμογή Κριτικού Εγγραμματισμού	
20ο Κεφάλαιο	563
Μαρία Δημοπούλου - Αναστάσιος Ζόμπολας	
• Πολυεγγραμματισμοί στη Μελέτη Περιβάλλοντος Β' Δημοτικού	
21ο Κεφάλαιο	575
Γεώργιος Κ. Μαντάς - Μαρία Θ. Παλαμαρά	
• Πολυεγγραμματισμοί στη Μελέτη Περιβάλλοντος Γ' και Δ' τάξεων	
22ο Κεφάλαιο	583
Τσιβάς Αρμόδιος	
• Τα Εγχειρίδια Ιστορίας ως Εργαλεία Ιστορικού Εγγραμματισμού	
23ο Κεφάλαιο	595
Σταμάτης Ν. Βούλγαρης	
• Μαθηματικός Εγγραμματισμός και Πολιγγραμματισμοί	